

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

זכויות הפצת ספר

תיק ממונות מס' 1291-סח

(מהד' כח אלול)

נושא הדיון

הגב' א' כתבה ספר עלילה - שני - ומסרה אותו לחברת הפצה לפי הסכם שערכו ביניהם. לפי ההסכם זכויות הפצת הספר שייכות לחברה כל עוד "הספר נמצא למכירה בארה"ב", ומשזה לא נמצא למכירה אם דרשה המחברת מהחברה להדפיסו ולהפיצו שוב, ועברו ששה חדשים והחברה לא עשתה דבר, חוזרים למחברת זכויות הספר.

טוענת א' שכבר לפני חצי שנה ניסתה להשיג את הספר בחנויות ובסוכנויות בארה"ב ובכל המקומות ענו לה שהספר אזל, ואז הודיעה לחברה שעליה להדפיס ולהפיץ את הספר, והחברה לא עשתה כלום, ולכן היא דורשת לעצמה את הזכויות על הספר, כפי המוסכם. עוד היא מבקשת, שלמרות מה שכתוב בהסכם שהספר שתכתוב בעתיד גם הוא שייך לחברה, היא מבקשת את זאת לעצמה.

מנהל החברה משיב שלפי המידע שבידיו הספר מצוי למכירה בכמה חנויות בארה"ב, והוא מציג לבית הדין רשימה - חסויה - של כמה חנויות שאצלם נמצא הספר. הוא אינו מוכן לחשוף את הרשימה לתובעת מנימוקים מסחריים (?), וגם מכיון שמעיקר הדין לא עליו חובת הראיה כי אם על התובעת. עוד הוא טוען שדרישת הגב' א' לפני חצי שנה שהספר אזל משום שכך נאמר לה בסוכנות פ', לא היתה מדוייקת, משום שאמנם באותו יום שהמחברת חיפשה את הספר בסוכנות פ' לא היה הספר ברשותם, אבל כמה ימים אח"כ קבלו החזרות מכמה חנויות ושוב היה להם כמה עשרות עותקים. עוד הוא טוען שלשון ההסכם שכל עוד הספר "נמצא למכירה בארה"ב" אינו מדבר דוקא על חנויות, אלא גם אם נמצא למכירה אצל המחברת עצמה, והרי המחברת מודה שבביתה בארה"ב יש לה כמה ספרים שהיא עומדת למכור אותם. הוא מצהיר שגם כיום מוכן לקבל הזמנת ספרים מהמחברת, בתנאי תשלום מסויימים, ואם יאזל הספר מההוצאה הקודמת ידפיס אותו שוב, ולכן הזכויות שייכות לחברה. באשר לספר הנוסף שהגב' א' תחבר אומר מנהל החברה שאין לו התנגדות שהזכויות תהיינה לגב' א', מכיון שההסכם המדבר על זכויות הספר בעתיד נכתבו על הספר הראשון של המחברת כשהכוונה על הספר

ב

יש לדון בנוסח ההסכם דכל זמן שיהיה הספר במכירה בארה"ב עדיין אין זכות תביעה להדפסה, האם הכונה רק במכירה בחנויות ע"י מוכרים שונים, אבל באופן דהמחצרת עלמה קנתה ומוכרת אותם אחרי ההרלאות שלה אין זה בגדר "נמכר" "ON SALE", או שגט זה בגדר נמכר, ומסתבר, דכיון דהאופן דהמכירה הוא רק במקום ההרלאות, וכנראה רק למשתתפים בהרלאות, אין זו מכירה חפשית אלא מותנית בתנאים שונים, ואין זה בגדר "נמלא למכירה" דאינו נמלא כ"כ לכל המחפש ורואה לקנות, אס אין אופן אחר לקנות הספרים, ולמעשה כשיש ספק בלשון השטר הוי יד בעל השטר על התחונה, וכאן נריך לצרר מי נקרא בעל השטר, דכאן היה מכירת זכות שלה על הספר, והספק אס כה"ג עדיין חלה המכירה או דכה"ג נתבטלה המכירה של הזכות, ולכאורה צספק של ביטול מקח יש להשאיר אותו על כנו דיד בעל השטר הרואה לבטל עליו הראיה [או שמא זה בגדר "מכירה לזמן" עד שלא יהיה בחנויות, וא"כ אין כאן ענין של ביטול מקח אלא מקח שעומד להפקע, והשאלה מתי חל הזמן, ובאופן כזה י"ל דהספק האס נמשך המכירה ואז על הקונה להציא ראיה. ועי' צסי' רמא סעי' י צספק אס נתקיימו התנאים דצצצ ואל תעשה על הנותן להציא ראיה, ועי' צפת"ש, והנה לסצרא שלא נשתנה י"ל דכאן ג"כ נימא דחזקה דעדיין נשאר בחנויות ממילא זה שאומר שנגמר עליו הראיה, אך י"ל דשאני כאן דודאי נמכר כל הזמן ודומה למקוה שנמלא חסר ממ' סאה דאמרינן דחסר ואתי, או י"ל דלא נסתכל על הכל יחד, דאולי יש חנויות שלא נמכר כלום מהם ממילא חזקה שלא נשתנה, וכל זה אס זה תנאי, אבל אס זה מכירה לזמן שמא שונה הדין. ויותר נראה דההסכם הוא שותפות, דנשתתפו המחצרת עם המפיץ לרווחים ותנאים שאינם צקשר לספר הזה, וא"כ הספק כעת האס נגמר השותפות או לא, ובזה שוצ מי שרואה לשצור השותפות הוא בגדר מוליא, ול"ע. ובניד"ד יש ראיות שעדיין החוזה קיים.

שמשון גרוסמן.